

NEW YORK TIMES -BESTSELLER

Stephanie Land

PALVELUKSESSANNE

Duunariäidin
selviytymis-
taistelu

NETFLIX

TOSITARINA
NETFLIXIN
MAID-SARJAN
TAUSTALLA

TAMMI

STEPHANIE LAND

PALVELUKSESSANNE

Duunariäidin selviytymistaistelu

SUOMENTANUT MARKUS JUSLIN

TAMMI

HELSINKI

Englanninkielinen alkuteos:

Maid: Hard Work, Low Pay, and a Mother's Will to Survive

Copyright © 2019 by Stephanie Land.

Published by agreement with Folio Literary Management, LLC and Sebes &

Bisseling Literary Agency.

Sitaatin Paulo Coelho'n teoksesta *Alkemisti* on suomentanut Sanna Pernu (Bazar 2002).

Sitaatin John Steinbeckin teoksesta *Matka Charleyn kanssa – Amerikkaa etsimässä* on suomentanut Liisa-Maria Piila (Tammi 1963).

Suomenkielinen laitos © Markus Juslin ja Tammi 2022

TAMMI ON OSA WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖTÄ

ISBN 978-952-04-4307-8

PAINETTU EU:SSA

*Mialle:
Hyvää yötä
Olet rakas
Nähdään aamulla.
– Äiti*

SISÄLLYSLUETTELO

OSA YKSI.....	11
1 MÖKKI	13
2 ASUNTOVAUNU.....	28
3 SIIRTYMÄVAIHEEN ASUNTO	37
4 MARKKINAKENTÄN ASUNTO.....	50
5 SEITSEMÄÄ ERI SOSIAALITUKEA	60
6 MAATILA	76
7 MAAILMAN VIIMEINEN TYÖPAIKKA	89
8 PORNOTALO.....	101
9 MUUTTOSIIVOUS	112
10 HENRYN TALO.....	130
 OSA KAKSI.....	 143
11 YKSIÖ	145
12 MINIMALISTI.....	154
13 WENDYN TALO	164
14 KASVITALO	174
15 KOKIN TALO.....	184
16 DONNAN TALO.....	194
17 KOLMESSA VUODESSA.....	202
18 SURULLINEN TALO	210
19 LORIN TALO	223

20	"EN KÄSITÄ, MITEN PÄRJÄÄT."	241
21	PELLETALO	254
22	VÄLÄHDYKSIÄ ELÄMÄSTÄ MIAN KANSSA	269
OSA KOLME		281
23	PYSTY PAREMPAAN	283
24	TALO LAHDELLA	296
25	AHKERIN TYÖNTEKIJÄ	305
26	HAMSTRAAJIEN TALO	314
27	KOTONA	329
KIITOKSET		340

Olen oppinut, että elannon ansaitseminen ei ole
sama asia kuin elämän rakentaminen.

– MAYA ANGELOU

OSA YKS1

MÖKKI

Tyttäreni oppi kävelemään asunnottomien väliaikaismajoituksessa.

Oli kesäkuinen iltapäivä, päivää ennen hänen ensimmäistä syntymäpäiväänsä. Kyhjötin majoituksen nukka-
vierulla pikkusohvalla ja pidin ylhäällä vanhaa digikameraa
saadakseni hänen ensi askeleensa talteen. Mian sotkuinen
hiuspehko ja kapearaitainen haalari loivat vastakohdan
hänen ruskeiden silmiensä määrätietoisuudelle, kun hän
venytteli ja kipristeli varpaitaan tasapainoa hakien. Katselin
kameran takaa hänen nilkka-poimujaan, reisimakkaroitaan
ja vatsansa pyöreyttä. Hän jokelteli tepastellessaan paljain
jaloin kaakelilattian poikki minua kohti. Lattiaan oli pint-
tynyt vuosikausien lika. Vaikka miten jynssäsin, en koskaan
onnistunut saamaan sitä puhtaaksi.

Vietimme viimeistä viikkoa yhdeksänkymmentä päivää
kestäneestä asumisjaksostamme kaupungin pohjoispuolen
mökkiyksikössä, josta asumispalvelut myönsivät asuntoja
heille, jotka olivat kotia vailla. Seuraavaksi muuttaisimme
siirtymävaiheen asuntoon: vanhaan ja kuluneeseen ker-
rostalokompleksiin, jossa oli betonilattiat ja joka toimi
myös puolimatkantalona. Niin tilapäistä kuin elämämme
mökissä oli ollutkin, olin yrittänyt parhaani mukaan tehdä

siitä tyttärelleni kodin. Olin levittänyt sohvalle keltaisen lakanan paitsi tuomaan lämpöä ahdistavien valkoisten seinien ja harmaan lattian keskelle myös saadaksemme jotain kirkasta ja iloista synkkään aikaan.

Seinälle etuoven viereen olin ripustanut pienen kalenterin. Se oli täynnä tapaamisia sosiaalityöntekijöiden kanssa järjestöissä, joista voisin saada meille apua. Olin kääntänyt jokaisen kiven, kurkistanut jokaisen sosiaaliturakirakennuksen ikkunasta ja liittynyt niiden ihmisten pitkiin jonoihin, jotka kantavat mukanaan kansioittain sekalaisia papereita todistaakseen rahattomuutensa. Työmäärä, joka köyhyyteni todistamiseen kului, tuntui ylivoimaiselta.

Meillä ei saanut olla vieraita, tai ylipäättään paljon muutaakaan. Meillä oli yksi laukullinen omaisuutta. Mialla oli yksi korillinen leluja. Minulla oli pieni kasa kirjoja aseteltuina pikku hyllyille, jotka erottivat olohuoneen keittiöstä. Keittiössä oli pyöreä pöytä, johon napsautin kiinni Mian syöttötuolin, sekä tuoli, jolla istuin katselemassa Mian syömistä juoden usein itse samalla kahvia tukahduttaakseni nälkäni.

Katsellessani Mian ottavan noita ensimmäisiä askeliaan yritin olla katsomatta vihreää laatikkoa hänen takanaan, jossa säilytin oikeudenkäyntiasiakirjoja huoltajuustaistelusta Mian isän kanssa. Ponnistelin pitääkseni huomioni Miassa, hymyilläkseni hänelle kuin kaikki olisi ollut hyvin. Jos olisin kääntänyt kameran ympäri, en olisi tunnistanut itseäni. Muutamissa minusta otetuissa valokuvissa näkyi lähes eri ihminen; olin ehkä laihempi kuin koskaan. Tein osa-aikatyötä puutarhatyöntekijänä ja leikkasin monta tuntia viikossa pensaita, taltutin rehottamaan päässeitä karhunvatukoita ja nypin pieniä ruohonkorsia paikoista, joihin ne eivät kuuluneet. Toisinaan pesin lattiaa ja vessanpönttöjä kodeissa, joiden omistajat olivat minulle tut-

tuja, epätoivoisesta rahantarpeestani kuulleita ystäviäni. He eivät olleet rikkaita, mutta toisin kuin minulla heillä oli turvanaan taloudellisia puskureita. Heille menetetty palkkasekki olisi koettelemus, ei alku tapahtumaketjulle, joka päättyisi asumiseen asunnottomien väliaikaismajoituksessa. Heillä oli vanhemmat tai muuta sukua, jotka pysyivät syöksymään apuun rahoineen ja pelastamaan heidät kaikelta siltä. Meitä ei kukaan syöksynyt pelastamaan. Mia ja minä olimme omillamme.

Asumispalveluiden sisäänottopapereissa oli kysytty lähi-kuukausien henkilökohtaisista tavoitteista, ja olin kirjoittanut, että yrittäisin saada tilanteen toimimaan Mian isän, Jamien, kanssa. Ajattelin, että jos vain yrittäisin tarpeeksi kovasti, voisimme löytää ratkaisun. Joskus kuvittelin hetkiä, joissa olimme oikea perhe – äiti, isä ja kaunis pieni tyttö. Tarrauduin niihin haavekuviin kuin ne olisivat olleet valtavaan ilmapalloon sidottu naru. Ilmapallo kantaisi minut yli Jamien kaltoinkohtelun ja yksinhuoltajaksi jäämisen vaikeuksien. Kunhan vain pitäisin narusta kiinni, leijailisin sen kaiken ylitse. Kunhan keskittyisin sellaisen perheen muotokuvaan, joka halusin olla, voisin teeskennellä etteivät ikävät kohdat olleet totta, kuin tämä elämä olisi vain väliaikainen olotila eikä uusi todellisuus.

Mia sai syntymäpäivälahjaksi uudet kengät. Olin säästänyt niitä varten kuukauden. Ne olivat ruskeat, ja niihin oli kirjailtu pieniä vaaleanpunaisia ja sinisiä lintuja. Lähetin syntymäpäiväkutsuja kuin tavallinen äiti ja kutsuin Jamien kuin olisimme olleet tavallinen yhteishuoltajapari. Pidimme juhlat piknikpöydän lähellä ruohoisella merelle antavalla mäenrinteellä Chetzemoka Parkissa, Port Townsendissa, siinä Washingtonin osavaltion kaupungissa, jossa me asuimme. Vieraat istuivat hymyillen mukanaan

tuomillaan vilteillä. Olin ostanut limonadia ja muffineita kuukauden viimeisillä ruoka-apurahoillani. Isäni ja iso-isäni olivat matkanneet melkein kaksi tuntia vastakkaisista suunnista päästäkseen osallistumaan. Paikalle tuli veljeni ja muutamia ystäviä. Yksi heistä toi kitaran. Pyysin ystävää ottamaan valokuvia Miasta, Jamiesta ja minusta, koska oli niin harvinaista, että me kolme istuimme sillä tavoin yhdessä. Halusin, että Mia saisi hyvän muiston muisteltavaksi. Jamie näytti valokuvissa kuitenkin välinpitämättömältä, vihaiselta.

Äitini oli lentänyt miehensä Williamin kanssa aina Lontoosta asti, tai Ranskasta, tai missä ikinä he sillä hetkellä asuivatkin. Seuraavana päivänä Mian juhlien jälkeen he tulivat käymään – ja rikkoivat väliaikaismajoituksen ”ei vieraita”-sääntöä – auttaakseen minua muuttamaan siirtymävaiheen asuntoon. Heidän pukeutumisensa sai minut pudistelemaan vähän päätäni – Williamilla oli tiukat mustat farkut, musta villapaita ja mustat saappaat, äidillä oli pyöreiden lanteidensa kohdalta liian tiukka mustavalkoinen raitaleninki, mustat leggingsit ja varrettomat Converse-tennarit. He näyttivät valmiilta siemailemaan espressoa, eivät muuttamaan. En ollut antanut kenenkään nähdä, missä me asuimme, ja siksi heidän brittiaksenttiensa ja eurovaatteidensa tunkeutuminen sinne sai mökin, meidän kotimme, tuntumaan entistäkin likaisemmalta.

William vaikutti yllättyneeltä nähdessään, että meillä oli mökistä vain yksi putkikassillinen muuttotavaraa. Hän poimi kassin viedäkseen sen ulos ja äiti seurasi perässä. Käännyin katsomaan vielä viimeisen kerran sitä lattiaa, haamuja minusta lukemassa kirjoja pikkusohvalla tai Miasta kaivelemassa lelukoriaan tai istumassa kapean sängyn alta aukeavassa kiinteässä vetolaatikossa. Olin lähdöstä

iloinen. Mutta käytiin pienen hetken ymmärtääkseni, mistä olin selviytynyt, ja heitin katkeransuloiset hyvästit tuolle hauraalle alkupisteellemme.

Puolet uuden asuinrakennuksemme asukkaista Northwest Passagen siirtymävaiheen perheasumisen ohjelmassa oli kuten minäkin, asunnottomien väliaikaismajoituksesta pois muuttaneita, mutta puolet oli juuri vankilasta vapautuneita. Asunnon oli tarkoitus olla astetta parempi kuin väliaikaismajoituksen, mutta kaipasin jo mökin eristyneisyyttä. Täällä, tässä uudessa rakennuksessa, nykyinen elämäni tuntui olevan paljaana kaikkien nähtävillä, jopa itseni.

Äiti ja William odottivat selkäni takana, kun lähestyin uuden kotimme ulko-ovea. Minulla oli vaikeuksia saada avainta kääntymään, ja laskin laatikon maahan räplätäkseni lukkoa kovempaa, kunnes vihdoinkin pääsimme sisälle. ”Onpahan ainakin turvallinen”, William vitsaili.

Astuimme kapeaan eteiseen; etuovi oli kylpyhuonetta vastapäätä. Huomasin heti ammeen, jossa Mia ja minä voisimme kylpeä yhdessä. Emme olleet päässeet nauttimaan ammeesta aikoihin. Kaksi makuuhuonettamme olivat oikealla. Molemmissa oli ikkuna tielle päin. Pikkuruisessa keittiössä jääkaapin ovi hipoi vastapäisiä kaappeja. Kävelin valkoisen, väliaikaismajoituksen lattiaa muistuttavan laatataltian poikki ja avasin oven pienelle parvekkeelle. Se oli juuri ja juuri tarpeeksi leveä, että voisin istua siellä jalat ojennettuina.

Julie, sosiaalityöntekijäni, oli esitellyt paikan pikaisesti asuntonäytöllä kaksi viikkoa sitten. Edellinen perhe oli asunut asunnossa kaksikymmentäneljä kuukautta, maksimiajan. ”Sinua onnisti, kun tämä vapautui”, hän oli sanonut. ”Etenkin, koska aikasi väliaikaismajoituksessa oli tulossa täyteen.”

Kun tapasin Julien ensimmäisen kerran, istuin häntä vastapäätä ja takeltelin sanoissani yrittäessäni vastata kysymyksiin siitä, mikä suunnitelmani oli, miten aion järjestää lapselleni asuinpaikan. Miltä minun polkuni taloudelliseen vakauteen näyttäisi. Mitä töitä pystyisin tekemään. Julie vaikutti ymmärtävän neuvottomuuteni ja tarjosi joitain ehdotuksia siitä, miten edetä. Vaikeutena oli löytää vapaa paikka. Koti- ja seksuaaliväkivaltapalveluiden keskuksen kannattajat pyörittivät turvakotia uhreille, joilla ei ollut paikkaa minne mennä, mutta minua onnisti, kun asumispalvelut tarjosivat minulle omaa asuntoa ja polkua vakaaseen elämään.

Sen ensimmäisen tapaamisen aikana kävimme Julien kanssa läpi nelisivuisen listan lakonisia sääntöjä, jotka minun täytyi hyväksyä päästäkseni heidän väliaikaismajoitukseensa asumaan.

Asukas ymmärtää tämän olevan
hätilanteeseen tarkoitettu majoitus,
EI hänen oma kotinsa.
SATUNNAISIA VIRTSAÄYTTEITÄ
voidaan pyytää koska tahansa.
Tässä majoituksessa EI sallita vieraita.
EI POIKKEUKSIA.

Julie teki selväksi, että siellä järjestettäisiin silti pistokokeita sen varmistamiseksi, että tärkeimmät päivittäiset kotityöt oli hoidettu, kuten että oli tiskattu, ei ollut jätetty ruokaa pöydille ja lattia oli pidetty siistinä. Minä puolestani suostuin satunnaisiin virtsanäytetutkimuksiin, satunnaisiin asumisyksikön tarkastuksiin ja iltakymmenen kotiintuloaikaan. Yövieraita ei saanut käydä ilman lupaa, eivätkä vieraat

saaneet viipyä kolmea päivää pidempään. Kaikista muutoksista piti ilmoittaa välittömästi. Joka kuukausi minun tulisi jättää seikkaperäinen selonteko siitä, paljonko rahaa minulle tuli ja miten ja miksi sitä meni.

Julie oli aina mukava ja hymyili puhuessaan. Arvostin sitä, ettei hän näyttänyt samalla tavalla kuluneelta ja venyneeltä kuin miltä muut sosiaalityöntekijät eri virastoissa tuntuivat näyttävän. Hän kohteli minua ihmisenä, työntäen lyhyet kuparinpunaiset hiuksensa korvan taakse puhuesaan. Mutta ajatukseni olivat juuttuneet siihen, miten hän oli sanonut minua *onnistaneen*. Ei minusta siltä tuntunut. Olin toki kiitollinen. Ehdottomasti. Mutta ei minua ollut onnistanut. Ei, kun olin muuttamassa paikkaan, jonka säännöt antoivat ymmärtää minun olevan huumeidenkäyttäjä, likainen tai vain niin sekaisin, että tarvitsisin pakollisia kotiintuloaikoja ja pissatestejä.

Köyhyys, eläminen köyhyudessa, vaikutti vahvasti ehdonalaiselta vankeudelta – rikoksena oli selviytymiseen tarvittavien tulojen puute.

* * *

William, äiti ja minä kannoimme muuttotavarat kohutuullista tahtia lainaamastani lava-autosta portaita ylös toiseen kerrokseen ovelleni. Olimme hakeneet tavarani varastosta, jonka isä oli järjestänyt minulle ennen muuttoani mökkiin. Äiti ja William olivat niin ylipukeutuneita, että tarjosin heille t-paitoja, mutta he kieltäytyivät. Äiti oli ollut ylipainoinen koko ikäni paitsi niihin aikoihin, kun hän erosi isästäni. Hän oli lukenut painonpudotuksensa Atkinsin dieetin ansioksi. Isälle oli selvinnyt myöhemmin, että äidin äkillinen kuntosali-innostus ei ollutkaan ollut

liikuntaa vaan salasuhde, jota oli seurannut uusi halu paeta vaimouden ja äitiyden kahleista. Äidin muodonmuutos oli ollut kaapistatulo tai havahtuminen elämään, jollaisen hän oli aina halunnut, mutta jonka hän oli uhrannut perheensä vuoksi. Minusta se oli tuntunut siltä kuin hänestä olisi äkkiä tullut vieras ihminen.

Samana keväänä, jona veljeni Tyler oli valmistunut high schoolista, vanhempani olivat eronneet ja äiti oli muuttanut meidän kodistamme asuntoon. Kiitospäivään mennessä hän oli kutistunut puoleen entisestä vaatekoostaan ja kasvattanut pitkät hiukset. Olimme käyneet kävellessä baarissa, ja olin katsellut hänen suutelevan minun ikäisiäni miehiä ja sammuvan sitten kuppilan loosiin. Olin hävennyt, mutta myöhemmin tunne oli muuttunut menetykseksi, jota en osannut surra. Halusin äitini takaisin.

Isäkin oli jo jonkin aikaa ollut liukenemassa pois uuteen perheeseen. Heti avioeron jälkeen hän oli seurustellut naisen kanssa, joka oli mustasukkainen kolmen pojan äiti. Naisystävä ei ollut pitänyt vierailuistani. ”Pidä huolta itsestäsi”, isä oli sanonut minulle kerran sen jälkeen, kun olimme syöneet aamiaista Denny’sissä heidän kotinsa lähetyvillä.

Vanhempani olivat siirtyneet elämässä eteenpäin ja jättäneet minut henkisesti orvoksi. Vannoin, etten milloinkaan loisi minun ja Mian välille yhtä pitkää fyysistä ja henkistä etäisyyttä.

Nyt tuijottaessani äitiäni, joka oli naimisissa minua vain seitsemän vuotta vanhemman brittimiehen kanssa, näin hänen paisuneen monta kokoa suuremmaksi kuin koskaan ennen, jopa niin, että hän näytti tukalalta omassa ruumiissaan. En voinut olla tuijottamatta häntä, kun hän seisoi vieressäni puhumassa epäaidolla brittiaksentillaan. Hänen

muutostaan Eurooppaan oli ehkä seitsemän vuotta, mutta olin nähnyt hänet sen jälkeen vain kourallisen kertoja.

Kannettuamme sisään noin puolet monista kirjalaatikoistani äiti alkoi puhua siitä, miten hänelle maistuisi hampurilainen. ”Ja olut”, hän lisäsi, kun seuraavan kerran ohitimme toisemme rapussa. Oli hädin tuskin keskipäivä, mutta hän oli lomatunnelmissa, eli juominen alkoi varhain. Hän ehdotti, että menisimme Sirensiin, kantakaupungin baariin, jossa oli ulkopöytiä. Vesi nousi kielelleni. En ollut syönyt ulkona kuukausiin.

”Minun pitää lähteä sen jälkeen töihin, mutta voin tulla”, minä sanoin. Siivosin työkseni ystäväni esikoulua kerran viikossa 45 dollarin palkkiota vastaan. Lisäksi minun piti palauttaa lava-auto ja hakea Mia Jamielta.

Äiti tyhjensi sinä päivänä itsekkin useita valtavia varastolaatikoitaan – vanhoja valokuvia ja koriste-esineitä, joita hän oli säilyttänyt ystävänsä autotallissa. Hän toi sen kaiken lahjaksi uuteen kotiini. Otin ne vastaan mielelläni, kaihoten, todisteena entisestä yhteisestä elämästämme. Äiti oli säilyttänyt jokaisen koulukuvan, jokaisen Halloween-kuvan. Minä pitelemässä ensimmäistä kalasaalistani. Syli täynnä kukkia koulumusikaalini jälkeen. Äiti oli ollut yleisössä kannustamassa minua, hymyillyt kamera koholla. Nyt, tässä asunnossa, hän katsoi minuun vain yhtenä huoneen aikuisista, tasaveroisena, kun seisoin siinä ja tunsin olevani enemmän eksyksissä kuin koskaan. Tarvitsin perhettäni. Sitä, että he nyökyttelisivät, hymyilisivät ja vakuuttaisivat minulle, että pärjäisin kyllä.

William nousi mennäkseen vessaan, ja istahdin äidin viereen lattialle. ”Hei”, sanoin.

”Niin?” hän vastasi kuin olisin ollut pyytämäisilläni jotakin. Minulle tuli aina sellainen olo, että hän pelkäsi minun

pyytävän häneltä rahaa, mutten minä koskaan pyytänyt. Hän ja William elivät Euroopassa säästäväistä elämää ja pitivät Williamin Lontoon-asuntoa vuokralla sillä välin, kun itse asuivat Ranskassa Bordeaux'n lähistöllä mökissä, jonka he aikoivat muuttaa bed and breakfast -majoitukseksi.

"Oltaisiinkohan me voitu viettää vähän aikaa yhdessä, sinä ja minä?" kysyin. "Ihan kaksistaan."

"En oikein usko, että se olisi sopivaa, Steph."

"Miksei olisi?" kysyin suoristaen selkäni.

"Tarkoitan siis, että jos haluat viettää aikaa minun kansani, sinun pitää hyväksyä se, että Williamkin on mukana", hän sanoi.

Juuri silloin William käveli luoksemme niistäen raikuvasti nenäliinaan. Äiti tarttui häntä kädestä ja katsoi minua kulmakarvat koholla kuin olisi ollut ylpeä itsestään asettuaan tuon rajansa.

Ei ollut mikään salaisuus, etten minä pitänyt Williamista. Kun olin käynyt heidän luonaan Ranskassa muutama vuosi takaperin, Williamilla ja minulla oli ollut raivokas riita, josta äidille oli tullut niin paha mieli, että hän oli mennyt ulos autosta itkemään. Tällä vierailulla toivoin saavani takaisin katkenneen suhteen äitiini, mutten pelkästään ihmisenä, joka voisi auttaa minua pitämään huolta Miasta. Kaipasin kiihkeästi äitiä, jotakuta johon voisin luottaa, joka hyväksyisi minut ehdoitta, vaikka asuinkin asunnottomien väliaikaismajoituksessa. Jos minulla olisi äiti, jolle voisin puhua, ehkä hän voisi selittää minulle, mitä minulle oli tapahtumassa, tai tehdä sen helpommaksi ja auttaa minua olemaan näkemättä itseäni epäonnistujana. Se oli raskasta, myöntää olevansa niin epätoivoinen, kilpailla oman äitinsä huomiosta. Joten nauroin kaikille Williamin vitseille. Hymyilin, kun hän laski leikkiä amerikkalaisesta kieli-

opista. En huomauttanut äitini uudesta aksentista tai siitä tosiasiasta, että hän käyttäytyi nykyisin koppavasti, ihan kuin mummi ei olisi tehnyt salaatteja tölkkihedelmistä ja purkkikermavaahdosta.

Äiti ja isä olivat viettäneet lapsuutensa eri puolilla Skagittin piirikuntaa, tuota tulppaanipelloistaan tunnettua seutua, joka on noin tunnin matkan päässä Seattlestä pohjoiseen. Molempien perheet olivat eläneet köyhyydessä sukupolvien ajan. Isän suku oli juurtunut syvään metsäisille mäenrinteille Clear Laken järvimaiseman yllä. Hänen kaukaisten sukulaistensa huhuttiin keittävän edelleen pontikkaa. Äiti oli asunut alhaalla laaksossa, missä maanviljelijät kasvativat pelloillaan herneitä ja pinaattia.

Mummi ja vaari olivat olleet naimisissa lähes neljäkymmentä vuotta. Varhaisimmat muistoni heistä ovat heidän talovaunukodistaan metsässä puron varrella. Olin ollut heidän luonaan päivisin vanhempieni ollessa töissä. Vaarilla oli ollut tapana tehdä meille lounaaksi paahtoleipiä voilla ja majoneesilla. Heillä ei ollut paljon rahaa, mutta muistoni äidinpuoleisista isovanhemmista ovat täynnä rakkautta ja lämpöä: mummi hämmentämässä Campbellin tomaattikeittoa lieden ääressä; yleensä hänellä oli limonadi toisessa kädessä ja hän seisoi yhdellä jalalla toinen jalka reidelle painettuna kuin flamingo, ja lähellä oli aina tuhkakupissa palava tupakka.

He olivat muuttaneet maalta vanhaan taloon Anacortesissa kantakaupungin kupeessa, ja se ränsistyi vuosien mittaan niin pahoin, että siitä tuli lähes asuinkelvoton. Vaari oli kiinteistönvälittäjä, ja hänellä oli ollut tapana piipahtaa näyttöjen välissä kotona: hän oli putkahtanut ovesta sisään mukanaan pieniä leluja, joita hän oli löytänyt minulle tai voittanut keilahallin kourapelistä.

Stephanie Landin raastava ja omakohtainen tarina vuosista, joina hän siivosi Yhdysvaltain yläluokan koteja ja seurasi hiljaa sivusta asiakkaidensa voittoja, tragedioita ja syvimpiä salaisuuksia.

Stephanie Landin unelmat yliopisto-opinnoista ja kirjailijaksi tulemisesta murenivat, kun kesäinen suhde teki hänestä yksinhuoltajan. Toimeentulo oli yhtä kituuttamista. Hän siivosi päivisin, opiskeli verkossa iltaisin ja suoritti college-tutkinnon.

Samalla hän kirjoitti omasta todellisuudesta: ruokakupongeilla elämisestä, hallituksen tukiohjelmista ja välinpitämättömistä virkamiehistä. Ennen kaikkea hän kirjoitti siitä, miten vaikeaa köyhän on tavoitella amerikkalaista unelmaa. *Palveluksessanne* on Stephanien tarina, muttei ainoastaan hänen. Se on innoittava osoitus ihmismielen rohkeudesta, päättäväisyydestä ja äärimmäisestä vahvuudesta.

www.tammi.fi

99.1

ISBN 978-952-04-4307-8

Lapsena, kun en ollut ollut heidän luonaan, olin soitellut mummilta puhelimella. Olin viettänyt niin paljon aikaa juttelemalla hänelle, että äidin valokuvalaatikossa oli useita kuvia minusta neljän ja viiden vanhana seisomassa keittiössä iso keltainen luuri korvaa vasten painettuna.

Mummilla oli paranoidinen skitsofrenia, ja ajan myötä hänen kanssaan keskusteleminen kävi lähes mahdottomaksi. Hänestä tuli harhainen. Kun minä ja Mia olimme viimeksi käyneet heillä, olin vienyt mummilta Papa Murphy'sin paistovalmiin pitsan, jonka olin ostanut ruokaavullani. Mummilla oli ollut paksut mustat silmänrajaukset ja kirkkaanpunaista huulipunaa, ja hän oli seissyt valtaosan käynnistämme ulkona tupakalla. Meidän oli pitänyt odottaa vaaria kotiin, jotta pääsisimme syömään. Kun me sitten olimme syöneet, mummi oli sanonut, ettei ollut enää nälkäinen, ja syyttänyt vaaria uskottomuudesta ja jopa minulle flirttailemisesta.

Mutta Anacortes oli lapsuusmuistojeni vartija. Vaikka minulla oli aina vain vähemmän siteitä perheeseeni, kertoilin Mialle aina Bowman Baysta, alueesta Deception Passilla, joka on Fidalgon ja Whidbeyn saaria erottava valtameren raitio, minne isä vei minua retkeilemään pikkutyttönä. Se pieni Washingtonin osavaltion kolkka valtavan korkeine havupuineen ja kalifornianmansikkapuineen oli ainoa paikka, joka tuntui minusta kodilta. Olin tutkinut sen joka sopukan, tunsin sen polut ja merivirtojen vivahteet, olin kaivertanut nimikirjaimeni kalifornianmansikkapuun käpyrään punertavanoranssiin runkoon, jonka sijainnin osasin näyttää tarkalleen. Aina kun palasin Anacortesiin käymään sukulaisilla, löysin itseni kävelemästä Deception Pass Bridgen alisilla rannoilla kiertämässä kotiin pitkää reittiä Rosario Roadin kautta, ohi törmillä seisovien isojen talojen.